

zaaknummer 2012 T 794(1)

Datum beslissing 17 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R. Hebly, advocaat te Amersfoort,

tegen:

broeder [naam],
geboren [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot 2003 lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide, later de Duitse provincie van de Ordensgemeinschaft der
Armen-Brüder des heiligen Franziskus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 december 2012.

Op 19 januari 2013 heeft mr. J.J.M. Goltstein, advocaat te Kerkrade, een verweerschrift op het geanonimiseerde klaagschrift namens aangeklaagde ingediend.

Op 29 januari 2013 is door de griffie van de Klachtencommissie aan mr. Goltstein voornoemd een niet langer geanonimiseerd klaagschrift verzonden, met het verzoek inhoudelijk te reageren op het klaagschrift.

Op 26 februari 2013 heeft de Klachtencommissie br. [naam], overste van de [Orde] te [plaats] om nadere inlichtingen verzocht.

Op 26 maart 2013 is bij de griffie namens broeder [naam] en namens aangeklaagde een nadere inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. Goltstein voornoemd.

Op 26 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hebly voornoemd.

Namens aangeklaagde is verschenen mr. Goltstein voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager stelt dat hij van 1953 tot 1957 op het [internaat] te [plaats] heeft doorgebracht en dat hij in het begin van die periode door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Aangeklaagde was werkzaam als broeder op het internaat en hield onder meer toezicht wanneer de jongens moesten douchen, hetgeen twee maal per week gebeurde. Het was tijdens deze douchebeurten dat het seksueel misbruik plaats vond. Klager heeft verklaard dat er vier douches aanwezig waren, dat er voor de douches banken stonden en dat er kledinghaakjes waren, waarop de kleding gehangen moest worden. De jongens moesten in hun onderbroek wachten, totdat er een douche vrij kwam.

Wanneer klager nu stond te wachten, zat aangeklaagde op de bank, pakte hem beet, tilde hem op en sloeg de benen van klager over zijn schouder, zodat aangeklaagde met zijn hoofd bij het kruis van klager kwam. Aangeklaagde begon vervolgens met zijn gezicht in het kruis van klager te wroeten. Klager herinnert zich de stoppelige huid van aangeklaagde. Aangeklaagde begon hierbij zwaarder te ademen en raakte hiervan blijkbaar opgewonden. Als kind begreep klager dat nog niet, maar hij had op dat moment zeker niet de indruk dat er met hem gestoeid werd. Klager zat duidelijk klem en vond de gebeurtenis heel vervelend, terwijl aangeklaagde er met glimmende oogjes zichtbaar genoeg in schepte.

Ter zitting heeft klager nader verklaard dat de handelingen vijf à zes keer hebben plaatsgevonden en dat aangeklaagde met meer jongens op een dergelijke wijze "stoeide". Aangeklaagde wisselde de wacht af met broeder Jacobus, die klager en andere jongens tijdens en na het douchen betastte. Tegen broeder Jacobus heeft klager een afzonderlijke procedure gestart.

2.2 Klager heeft in de tijd dat hij op het internaat zat nooit iets over het misbruik aan zijn ouders durven vertellen. Klager herinnert zich nog dat hij in die periode stotterde.

Ook in zijn latere leven heeft klager gezwegen. Klager heeft dertig jaar na zijn slechte ervaringen er wel met zijn, inmiddels overleden, partner over gesproken.

Eerst na alle aandacht in de media voor het seksueel misbruik binnen de R.-K. Kerk, heeft klager zijn ervaringen durven delen en besloten een klacht in te dienen.

Klager kan niet goed aangeven wat de gevolgen van het seksueel misbruik zijn geweest voor zijn levenssfeer. Ter zitting heeft klager nader verklaard dat hij misschien in de puberteit heel terughoudend is geweest. Bovendien zocht hij bij vergaderingen in zijn latere leven altijd een veilige plek tegen de muur, aldus klager.

2.3 Met het volgen van deze procedure hoopt klager dat oprecht en werkelijk wordt erkend wat hem is aangedaan. Klager verzoekt de Klachtencommissie dan ook zijn klacht gegrond te verklaren, waarna hij om financiële compensatie zal verzoeken. Klager hoopt dat hij ertoe heeft kunnen bijdragen, dat seksueel misbruik in de toekomst niet meer voorkomt.

2.4 Klager heeft steunbewijs aangedragen.

Klager heeft een verklaring van de heer [naam] overgelegd en daarbij een verklaring van aangeklaagde, waarin hij zijn oprechte verontschuldigen aan [naam] aanbiedt. Hieruit moge blijken, aldus klager, dat aangeklaagde erkent dat hij zich in het verleden schuldig heeft gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag.

Daarnaast heeft klager een verklaring van de heer [naam] overgelegd. Deze heeft tegen verschillende broeders, waaronder aangeklaagde, een klacht ingediend. Uit deze verklaring moge blijken dat aangeklaagde veel meer jongens op het internaat heeft misbruikt.

Ten slotte heeft klager uittreksels van de website van [naam] overgelegd. Hieruit blijkt het bestaan van een zogeheten zwarte lijst van broeders, die zich op [internaat] schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik. Op deze lijst komt ook aangeklaagde voor.

Ook uit andere artikelen, zoals weergegeven op genoemde website, moge blijken van structureel en veelvuldig seksueel misbruik door aangeklaagde op [internaat], aldus klager.

3. Het verweer

3.1 Mr. Goltstein heeft in zijn verweerschrift de klacht en de daaraan ten grondslag liggende feiten als onjuist en onwaar bestempeld. Het door klager overgelegde steunbewijs wijst mr. Goltstein van de hand, omdat dit een incident betreft tijdens de minderjarigheid van aangeklaagde, voordat aangeklaagde in het klooster ging. Aangeklaagde acht het voorts in strijd met een behoorlijke klachtenprocedure, dat hij een klacht tegen hem en/of bijlagen en/of met aan hem onthouden tekstgedeelten heeft ontvangen. Mr. Goltstein heeft dan ook verzocht het klaagschrift niet ontvankelijk te verklaren, althans dat de Klachtencommissie zich onbevoegd verklaart en, meer subsidiair, de klacht ongegrond te verklaren.

3.2 In tweede instantie, na ontvangst van het niet langer geanonimiseerde klaagschrift, heeft mr. Goltstein nader inhoudelijk op het klaagschrift gereageerd. Mr. Goltstein heeft gesteld dat aangeklaagde in de loop van [jaartal] bij de broeders van [internaat] is ingetreden, terwijl klager stelt dat het seksueel misbruik al in [jaartal] plaats vond.

Aangeklaagde is nu een bejaarde man en hij ontkent dat hij zich aan seksueel ongewenst gedrag jegens leerlingen schuldig heeft gemaakt, althans hij kan zich daar in ieder geval niets van herinneren. Wel betreurt aangeklaagde dat klager aan [internaat] zulke onprettige herinneringen heeft overgehouden.

Door overste [naam] wordt aangeklaagde omschreven als een man zonder enig materieel bezit, als een werkmier en een bidmier, die leeft met zijn herinneringen. Overste [naam] kan niet doorgronden of daar ook herinneringen bij zijn, die aangeklaagde kwellen of zouden moeten kwellen. Duidelijk is wel dat aangeklaagde de beschuldigingen als uiterst pijnlijk ervaart. Wanneer er iets tussen aangeklaagde en klager zou zijn voorgevallen, waaraan aangeklaagde debet is, dan spijt de Orde dat zeer en vraagt de orde om vergiffenis. Het zij overigens vermeld dat de Orde, waartoe aangeklaagde nu behoort, niet het destijds bevoegde gezag over [internaat] vertegenwoordigt, noch de rechtsopvolger is van de kloostergemeenschap uit [plaats].

3.3 Ter zitting heeft mr. Goltstein nader gesteld, dat aangeklaagde heeft verklaard nooit met het toezicht bij de douches te zijn belast. Aangeklaagde deed altijd schoonmaakwerk. Mr. Goltstein vraagt zich af of er sprake kan zijn van een persoonsverwisseling.

Voorts begrijpt mr. Goltstein niet waarom klager niemand heeft kunnen vinden, die uit eerste hand kan verklaren wat er bij de douches met klager is gebeurd, want dan is er pas werkelijk sprake van steunbewijs.

4. Reactie op verweer

Ter zitting heeft mr. Hebly gesteld, dat klager ervan overtuigd is, dat broeder [naam] het bedoelde misbruik heeft gepleegd. Klager heeft aangeklaagde duidelijk herkend op een foto, zoals die op de website van [naam] is getoond. Deze foto is gemaakt vier of vijf jaar nadat klager het internaat heeft verlaten. Onder de foto staan duidelijk de namen van de vier sigaren rokende broeders vermeld. Dankzij deze foto wist klager zich weer de naam van [broeder] te herinneren.

Daarbij geeft mr. Hebly aan dat het heel goed mogelijk is, dat aangeklaagde op het bankje zat te wachten om de douches schoon te maken in plaats van om toezicht te houden.

Voor wat betreft het steunbewijs, wijst mr. Hebly op de te volgen procedure, waarbij het gaat om aannemelijkheid van hetgeen klager stelt en niet om een wettig en overtuigend bewijs.

Ten slotte heeft mr. Hebly gezegd het te betreuren dat aangeklaagde niet persoonlijk ter zitting is verschenen.

5. De beoordeling

5.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3 Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het verstrijken der jaren zijn deze klachten niet meer in detail te onderzoeken. Klager heeft gesteld dat hij in de jaren 1954 en 1955 gedurende vier of vijf maal door aangeklaagde seksueel is misbruikt. De Klachtencommissie dient te onderzoeken of aannemelijk is geworden, dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

5.4 De Klachtencommissie neemt daarbij in de eerste plaats in aanmerking de wijze waarop en de details, waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De Klachtencommissie acht de persoon van klager bijzonder overtuigend en de wijze waarop klager zijn verhaal heeft gedaan was eerlijk en zonder enige vorm van overdrijving. Zo heeft klager geschetst, hoe klager met zijn rug tegen de buik van aangeklaagde werd getrokken en hoe aangeklaagde hem ophief met zijn benen in de lucht, waardoor klager klem kwam te hangen, terwijl aangeklaagde met zijn neus in het kruis van klager kon wroeten. Klager heeft aangegeven dat deze gebeurtenissen vier of vijf maal hebben plaatsgevonden.

5.5 Daarbij wordt de verklaring van klager ondersteund door een verklaring van de heer [naam], waarin deze heeft beschreven hoe hij op tienjarige leeftijd in 1952, nog voordat aangeklaagde in het klooster trad, met aangeklaagde op één kamer had geslapen en de volgende dag zonder onderbroek wakker werd.

De Klachtencommissie heeft daarnaast de beschikking over de zaak van de heer [naam], 2011 T529(2). In deze zaak heeft de Klachtencommissie het aannemelijk geacht dat aangeklaagde eenmalig de genitaliën van [naam] in bed heeft betast, terwijl aangeklaagde tegelijkertijd ook zijn eigen geslacht beroerde.

Op grond van vorenstaande is de Klachtencommissie van oordeel dat het verhaal van klager aannemelijk kan worden geacht. De Klachtencommissie zal dan ook adviseren de klacht gegrond te verklaren.

5.6 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde heeft misbruik gemaakt van zijn gezag. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas acht à negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand, die hij moest kunnen vertrouwen en waar hij niet tegen op kon.

5.7 De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiing door aangeklaagde kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.8 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 juli 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en drs Th. M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager en aan mr. Goltstein verzonden.

Aangezien zich in dezen geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.